

PAPA FRANCESC
AUDIÈNCIA GENERAL
Dimecres, 17 d'abril de 2024

Catequesi. Els vicis i les virtuts. 16. La tempraça

Benvolguts germans i germanes, bon dia!

Avui parlaré de la quarta i darrera virtut cardinal: la *tempraça*. Aquesta virtut comparteix amb les altres tres una història que es remunta molt enrere en el temps i que no pertany només als cristians. Per als grecs, la pràctica de les virtuts tenia com a meta la felicitat. El filòsof Aristòtil va escriure el tractat més important sobre ètica per al seu fill Nicòmac, amb la finalitat d'instruir-lo en l'art de viure. Per què tothom cerca la felicitat i, malgrat això, molt pocs l'aconsegueixen? Aquesta és la pregunta. Per a respondre-la, Aristòtil aborda el tema de les virtuts, entre les quals ocupa un lloc de relleu l'*enkráteia*, és a dir, la tempraça. El terme grec significa literalment 'poder sobre un mateix'. La tempraça és un poder sobre si mateix. Aquesta virtut és, per tant, la capacitat d'autodomini, l'art de no deixar-se dominar per les passions rebels, de posar ordre en allò que Manzoni anomena "el batibull del cor humà".

El Catecisme de l'Església catòlica ens diu que «la tempraça és la virtut moral que modera l'atractiu dels plaers i procura l'equilibri en l'ús dels béns creats». I continua: «Assegura el domini de la voluntat sobre els instints i manté els desigs dintre els límits de l'honestedat. La persona moderada orienta vers el bé els seus apetits sensibles, guarda una sana discreció i no es deixa endur per l'impuls de seguir les passions del cor» (n. 1809).

Així doncs, la tempraça, com diu la paraula italiana, és la virtut de la mesura justa. En cada situació procedeix amb saviesa, perquè les persones que actuen mogudes per l'ímpetu o l'exuberància són, en darrera instància, poc fiables. Les persones sense tempraça són sempre poc fiables. En un món en què tantes persones es glorien de dir el que pensen, les persones moderades, en canvi, s'estimen més pensar el que diran. Enteneu la diferència? No es tracta de dir el que em passa pel cap, així, sense solta ni volta; no: es tracta de pensar el que he de dir. Tanmateix, qui practica la tempraça no fa promeses buides, sinó que assumeix compromisos en la mesura que els pot acomplir.

També en els plaers, la persona moderada actua assenyadament. El curs lliure donat als impulsos i la total llicència concedida als plaers acaben girant-se en contra de nosaltres mateixos i ens sumeixen en un estat d'avorriment. Quantes persones que han volgut provar-ho tot àvidament s'han trobat que han perdut el gust per tot! Millor, doncs, buscar la mesura justa: per exemple, per a apreciar un bon vi més val assaborir-lo de mica en mica que no pas beure-se'l tot de cop. Tots ho sabem, això.

La persona moderada sap sospesar i dosificar bé les paraules. Pensa en allò que diu. No permet que un moment d'ira malmeti relacions i amistats que després només poden reconstruir-se amb gran esforç. Especialment en la vida familiar, on les inhibicions són menors, tots correm el risc de no mantenir sota control les tensions, les irritacions, la ira. Hi ha un moment per a parlar i un altre per a callar, però tots dos requereixen la mesura justa. I això s'aplica a moltes coses, com per exemple, estar amb altres o estar sols.

Encara que la persona moderada sap controlar la irascibilitat, això no significa que se la vegi sempre amb una cara pacífica i somrient. De fet, a vegades és necessari indignar-se, però sempre de la manera correcta. Aquestes són les expressions: *mesura justa, manera correcta*. Una paraula de retret a vegades és més saludable que un silenci tens. La persona moderada sap que no hi ha res més incòmode que corregir una altra persona, però també sap que cal: sinó s'estaria donant curs al mal. En alguns casos, la persona moderada aconsegueix mantenir units els extrems: afirma principis absoluts, reivindica valors innegociables, però també sap comprendre les persones i mostrar empatia per elles. Mostra empatia.

El do de la persona moderada és, per tant, l'equilibri, una qualitat tan valuosa com estranya. De fet, en el nostre món tot empeny a l'excés. En canvi, la tempra s'avé amb actituds evangèliques com la petitesa, la discreció, l'amagament, la mansuetud. Qui és moderat aprecia l'estima dels altres, però no en fa l'únic criteri de cada acció i de cada paraula. És sensible, sap plorar i no se n'avergonyeix, però no es plany d'ell mateix. Vençut, s'aixeca; victoriós, és capaç de tornar a la seva antiga vida amagada. No busca els aplaudiments, però sap que té necessitat dels altres.

Germans i germanes, no és cert que la tempra ens torni grisos i sense alegria. Al contrari, fa que un gaudeixi millor dels béns de la vida: estar junts a la taula, la tendresa d'algunes amistats, la confiança amb les persones sàvies, la sorpresa davant la bellesa de la creació. La felicitat amb tempra és alegria que floreix en el cor de qui reconeix i valora allò que més importa a la vida. Preguem el Senyor per tal que ens doni aquest do: el do de la maduresa, de la maduresa de l'edat, de la maduresa afectiva, de la maduresa social. El do de la tempra.